

OILA A'ZOLARI O'RTASIDAGI MUNOSABATLAR

QDU amaliy psixologiya yo'nalishi

*talabasi **Utemuratova Aqmoldir***

Ilmiy rahbar :

Mambetiyarova Venera Reyimbaevna

Annotatsiya: *Ushbu maqolada oila a'zolari o'rtasidagi munosabatlar, ularning insoniy, axloqiy va ruhiy jihatlariga ta'siri hamda ijtimoiy barqarorlikdagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, sog'lom oilaviy munosabatlarning shakllanishi, muammoli holatlarning oldini olish va ularni hal qilish yo'llari ko'rib chiqiladi.*

Kalit so'zlar: *Oila, munosabat, tarbiya, hurmat, mehr, muomala, ijtimoiylik, konflikt, murosaga kelish.*

Kirish. Oila jamiyatning asosiy hujayrasi hisoblanadi. Har bir inson hayoti oiladan boshlanadi va u yerdan hayotiy ko'nikmalarni oladi. Shu sababli, oila a'zolari o'rtasidagi munosabatlar nafaqat ularning o'zaro hayot sifati, balki jamiyatdagi barqarorlik, tarbiya va axloqiy qadriyatlarning shakllanishida muhim rol o'ynaydi. Sog'lom oila — bu mehr-oqibatli, hurmatga asoslangan va murosaga tayyor bo'lgan muhitdir. Ushbu maqolada oiladagi munosabatlarning mohiyati, ularning shakllanishiga ta'sir qiluvchi omillar va oilaviy nizolarning oldini olish yo'llari haqida so'z yuritiladi.

Asosiy qism. Oila a'zolari o'rtasidagi munosabatlarning ahamiyati. Oilada shakllanadigan munosabatlar insonning shaxs sifatida kamol topishida katta o'rin tutadi. Farzandlar ota-onaning o'zaro munosabatlarini kuzatish orqali ularning fe'l-atvorini o'zlashtiradi. Ota-onaning o'zaro hurmatda bo'lishi, mehr-muhabbat ko'rsatishi farzandlar ruhiyatiga ijobiy ta'sir qiladi. Aksincha, doimiy janjallar, befarqlik va sovuqlik esa bolalarda ruhiy tushkunlik, qo'rquv, tajovuzkorlik kabi salbiy hissiyotlarning shakllanishiga olib keladi.

Oila ichidagi muomala madaniyati. Muomala madaniyati — bu bir-biriga bo‘lgan hurmat, sabr-toqat, tinglay olish qobiliyati, mehr-muhabbat va ishonchga asoslanadi. Har bir a’zoning fikri eshitilishi va inobatga olinishi kerak. O‘zaro muloqotda qo‘pollik, tahdid, bepisandlik o‘rniga samimiyat, muloyimlik va sabrli yondashuv ustun bo‘lishi zarur. Ayniqsa, bolalar bilan muomala qilishda mehribonlik bilan birga qat’iyatlilikni saqlash muhim.

Farzand tarbiyasida birinchi muhit – bu oila. Oilada mehr-muhabbat, tartib-intizom va sog‘lom muhit bo‘lsa, farzand ham aynan shunday muhitni tashqi dunyoda aks ettiradi. Tarbiya faqat og‘zaki nasihat emas, balki ota-ona va boshqa oila a’zolarining o‘zini tutishi, hayotdagi namunaviy harakati orqali amalga oshiriladi. Oiladagi o‘zaro ishonch va iliq munosabat farzandlarning sog‘lom psixologik rivojlanishini ta’minlaydi.

Odamlar turli xarakter va dunyoqarashga ega bo‘lganliklari sababli, oilaviy hayotda ba’zan kelishmovchiliklar yuzaga keladi. Bu kabi vaziyatlarda eng muhim jihat — murosaga kelish, muammoni tinch yo‘l bilan hal qilishga intilishdir. Bir-birini tinglash, tushunishga harakat qilish va har ikki tomonning fikrini hurmat qilish konfliktlarning oldini oladi. Shuningdek, psixologik maslahatlar va oila terapiyasi kabi yondashuvlar ham muammoli oilalarga yordam berishi mumkin.

Har bir millatning urf-odatlarini oilaviy munosabatlarga ta’sir qiladi. O‘zbek xalqining qadriyatlarida kattaga hurmat, kichikka izzat, mehmondo‘stlik, bir-biriga yordam berish kabi jihatlari muhim o‘rin tutadi. Shu qadriyatlarning saqlanishi va yangi avlodga to‘g‘ri yetkazilishi oila mustahkamligini saqlab qolishda asosiy omillardan biridir.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, oila a’zolari o‘rtasidagi sog‘lom munosabatlar jamiyatning barqarorligi va farovonligi uchun muhim poydevordir. Har bir oila a’zosi o‘z vazifasini anglab, o‘zaro hurmat va mehr asosida yashasa, farzandlar ham sog‘lom, axloqiy jihatdan yetuk shaxs bo‘lib voyaga yetadi. Oilada muammolarni ochiqchasiga muhokama qilish, bir-biriga quloq solish va murosaga tayyor bo‘lish — mustahkam oila kalitidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimov I.A. “Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch.” – T.: Ma’naviyat, 2008.
2. “Oila psixologiyasi asoslari”, R.A. Jumayev. – Toshkent: O‘zbekiston, 2015.
3. Mamatova M. “Oilaviy tarbiya va uning psixologik asoslari.” – T.: 2012.
4. “Jamiyat va oila”, Respublika ilmiy-ommabop jurnal.
5. Internet manbalari: www.ziyouz.com, www.psychology.uz